

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการแก้ไขปัญหาคัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม.2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาสาเหตุของความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม.2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อศึกษาหาแนวทางแก้ไขปัญหาคัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม.2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 ข้าราชการ จำนวน 37 คน

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ด้านอายุ ส่วนใหญ่ มีอายุ 51-60 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 45.94 รองลงมา อายุ 41-50 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 43.24 อายุ 31-40 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็น ร้อยละ 5.41 และอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.41 ตามลำดับ

ด้านระดับการศึกษาสูงสุด ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุด ระดับปริญญาตรี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 56.76 รองลงมา มีการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 27.03 มีการศึกษาสูงสุดระดับ ปวส. จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.41 มีการศึกษาสูงสุดระดับ ปวช. จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 มีการศึกษาสูงสุดระดับ ปวท. จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 มีการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 และมีการศึกษาสูงสุดระดับอนุปริญญา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 ตามลำดับ

ด้านอาชีพ ส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 48.65 รองลงนามีอาชีพข้าราชการบำนาญ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 21.62 มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 24.32 และมีอาชีพพนักงานของรัฐ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.41 ตามลำดับ

ด้านตำแหน่งงาน ส่วนใหญ่มีตำแหน่งงานผู้บริหารหน่วยงานรัฐ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 29.72 รองลงมา มีตำแหน่งงานอดีตผู้บริหารหน่วยงานรัฐ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 16.22 มีตำแหน่งงานเจ้าหน้าที่/พนักงานรัฐ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 16.22 มีตำแหน่งงานกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 16.22 มีตำแหน่งงานอดีตกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 16.22 และมีตำแหน่งงานอดีตเจ้าหน้าที่/พนักงานรัฐ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.40 ตามลำดับ

ด้านจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง ส่วนใหญ่มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งน้อยกว่า 6 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 51.35 รองลงมา มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 6-10 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 21.62 มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 11-15 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10.81 มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 16-20 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10.81 และมีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 21-25 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.41 ตามลำดับ

ด้านจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง ส่วนใหญ่มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 6-10 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 35.13 รองลงมา มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งน้อยกว่า 6 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 18.92 มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 11-15 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 18.92 มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 16-20 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 16.22 และมีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 21-25 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10.81 ตามลำดับ

ด้านลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง ส่วนใหญ่มีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งเป็นผู้บริหารและอดีตผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนตำบลบ้านแปะ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหารงานท้องถิ่น จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 16.22 รองลงมา มีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งเป็นผู้ใหญ่บ้านและอดีตผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งปกครองราษฎร ที่อยู่ในเขตหมู่ที่ 7, 10, 15 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 16.22 มีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งเป็นผู้บริหารและอดีตผู้บริหารสำนักงานธนารักษ์พื้นที่เชียงใหม่ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ปกครองดูแลที่ดินที่เวนคืน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10.81 มีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งเป็นผู้บริหารและอดีตผู้บริหารการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นหน่วยงานที่ใช้ประโยชน์ที่ดินที่เวนคืน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10.81 มีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งเป็นนายอำเภอจอมทอง ปลัดอำเภอจอมทอง อดีตนายอำเภอจอมทอง อดีตปลัดอำเภอจอมทอง

ซึ่งปกครองท้องที่อำเภอจอมทอง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10.81 มีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งเป็นผู้ใหญ่บ้านและอดีตผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งปกครองราษฎรที่อยู่ในเขตหมู่ที่ 6, 11 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10.81 มีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งเป็นผู้บริหารและอดีตผู้บริหารกรมชลประทานซึ่งเป็นหน่วยงานที่เวนคืนที่ดิน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 8.11 มีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งเป็นผู้บริหารและอดีตผู้บริหารนิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรทดแทนให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 8.11 มีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งเป็นกำนันและอดีตกำนันตำบลบ้านแปะ ซึ่งปกครองราษฎรที่อยู่ในเขตตำบลบ้านแปะ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.40 และมีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งเป็นเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาจอมทอง ซึ่งปฏิบัติงานในท้องที่อำเภอจอมทอง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 ตามลำดับ

1.2 กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 ประชาสังคม จำนวน 29 คน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 93.10 และเพศหญิง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 ตามลำดับ

ด้านอายุ ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 51.72 รองลงมา อายุ 51-60 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 24.14 อายุ 31-40 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 17.24 และอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 ตามลำดับ

ด้านระดับการศึกษาสูงสุด ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุด ระดับปริญญาตรี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 44.83 รองลงมา มีการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท จำนวน 6 รูป คิดเป็นร้อยละ 20.68 มีการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 17.24 มีการศึกษาสูงสุดระดับปวส. จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 มีการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.45 มีการศึกษาสูงสุดระดับปวช. จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.45 และมีการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.45 ตามลำดับ

ด้านอาชีพ ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 27.59 รองลงมา มีอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 24.14 ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.69 มีอาชีพข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.79 และมีอาชีพลูกจ้างเอกชน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.79 ตามลำดับ

ด้านตำแหน่งงาน ส่วนใหญ่มีตำแหน่งงานผู้บริหารสโมสรโรตารีจอมทอง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.79 รองลงมา มีตำแหน่งงานสมาชิกพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน หมู่ที่ 7,10,15 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.33 มีตำแหน่งงานอดีตสมาชิกพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน หมู่ที่ 7,10,15 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.33 มีตำแหน่งงานเจ้าอาวาส จำนวน 2 รูป

คิดเป็นร้อยละ 6.90 มีตำแหน่งงานรองเจ้าอาวาส จำนวน 2 รูป คิดเป็นร้อยละ 6.90 มีตำแหน่งงานผู้ช่วยเจ้าอาวาส จำนวน 2 รูป คิดเป็นร้อยละ 6.90 มีตำแหน่งงานผู้บริหารเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 มีตำแหน่งงานสมาชิกพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน หมู่ที่ 6,11 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 มีตำแหน่งงานอดีตสมาชิกพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน หมู่ที่ 6,11 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 มีตำแหน่งงานประธานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จำนวน 1 คน คิดเป็น ร้อยละ 3.45 มีตำแหน่งงานรองประธานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.45 มีตำแหน่งงานอดีตประธานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.45 มีตำแหน่งงานอดีตอุปนายกที่ 1 สโมสรโรตารีจอมทอง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.45 มีตำแหน่งงานอดีตอุปนายกที่ 2 สโมสรโรตารีจอมทอง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.45 และมีตำแหน่งงานอดีตเลขาธิการสโมสรโรตารีจอมทอง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.45 ตามลำดับ

ด้านจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง ส่วนใหญ่มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งน้อยกว่า 6 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 51.73 รองลงมา มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 6-10 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.79 มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 21-25 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.79 มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 26-30 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.34 มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 16-20 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 และมีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 31-35 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.45 ตามลำดับ

ด้านจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง ส่วนใหญ่มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 21-25 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 24.14 รองลงมา มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งน้อยกว่า 6 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.69 มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 6-10 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 17.24 มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 16-20 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 17.24 มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 26-30 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.79 มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 11-15 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.45 และมีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 31-35 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.45 ตามลำดับ

ด้านลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง ส่วนใหญ่มีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งเป็นผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความขัดแย้ง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ

65.52 รองลงมา มีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งเป็นผู้บริหารและอดีตผู้บริหารสโมสรโรตารีจอมทอง ซึ่งเป็นหน่วยงานประชาสังคมในพื้นที่อำเภอจอมทอง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 27.58 และมีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งเป็นผู้บริหารเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ ซึ่งเป็นหน่วยงาน NGO จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 ตามลำดับ

1.3 กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3 ประชาชน จำนวน 296 คน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 64.86 และเพศหญิง จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 35.14 ตามลำดับ

ด้านอายุ ส่วนใหญ่ มีอายุ 51-60 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 41.89 รองลงมา อายุ 41-50 ปี จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 31.76 อายุ 31-40 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 13.85 อายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 8.11 และอายุ 21-30 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.39 ตามลำดับ

ด้านระดับการศึกษาสูงสุด ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 32.09 รองลงมา มีการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 24.66 มีการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 13.18 มีการศึกษาสูงสุดระดับปวช. จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 9.46 มีการศึกษาสูงสุดระดับ ปวส. จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 7.77 มีการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.73 มีการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.38 มีการศึกษาสูงสุดระดับปวท. จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 และมีการศึกษาสูงสุดระดับอนุปริญญา จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.03 ตามลำดับ

ด้านอาชีพส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 50.68 รองลงมา มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 21.62 มีอาชีพลูกจ้างเอกชน จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 11.82 มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 9.46 มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.07 และไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.35 ตามลำดับ

ด้านจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง ส่วนใหญ่มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 41-45 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 23.65 รองลงมา มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 36-40 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 19.93 มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 31-35 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 19.26 มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 26-30 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 11.15 มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 21-25 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 9.12 มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งมากกว่า 45 ปี จำนวน 20 คน

คิดเป็นร้อยละ 6.76 มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 16-20 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.07 มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 11-15 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.71 มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 6-10 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.01 และมีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งน้อยกว่า 6 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.34 ตามลำดับ

ด้านจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง ส่วนใหญ่มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 41-45 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 23.65 รองลงมา มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 36-40 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 19.93 มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 31-35 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 19.26 มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 26-30 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 11.15 มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 21-25 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 9.12 มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งมากกว่า 45 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 6.76 มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 16-20 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.07 มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 11-15 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.71 มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 6-10 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.01 และมีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งน้อยกว่า 6 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.34 ตามลำดับ

ด้านลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง ส่วนใหญ่มีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งเป็นประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน จำนวน 277 คน คิดเป็นร้อยละ 93.58 รองลงมา มีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งเป็นประชาชนที่ซื้อสิทธิ์จากผู้ถือครองเดิมและเป็นผู้ถือครองรายใหม่ในที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม.2257 จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 6.42

2. สาเหตุของความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม.2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

สาเหตุของความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม.2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มี 7 สาเหตุ ดังนี้

1. นโยบายการเวนคืนที่ดิน ก่อนการกำหนดนโยบายการเวนคืนที่ดิน ภาครัฐไม่ได้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน การกำหนดนโยบายการเวนคืนที่ดิน ภาครัฐได้กำหนดแนวเขตในการเวนคืนที่ดินเกินความจำเป็นในการใช้ประโยชน์ เมื่อมีการดำเนินการเวนคืนที่ดินแล้ว ภาครัฐนำนโยบายการเวนคืนที่ดินไปปฏิบัติไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเวนคืน ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการเวนคืนที่ดิน ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินไม่ได้รับประโยชน์จากการที่ภาครัฐนำนโยบายการเวนคืนที่ดินไปปฏิบัติ

2. การทำความเข้าใจกับประชาชน ก่อนการเวนคืนที่ดิน ภาครัฐไม่ได้ชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนที่จะถูกเวนคืนที่ดินให้ทราบเหตุผลความจำเป็นที่จะใช้ประโยชน์ที่ดิน วัตถุประสงค์ในการเวนคืนที่ดิน ผลประโยชน์ที่ประเทศชาติจะได้รับ ผลกระทบทางลบและมาตรการบรรเทาความเดือดร้อนที่ประชาชนจะได้รับจากการเวนคืนที่ดิน ภาครัฐไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะ มีส่วนร่วมในการดำเนินการ และมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ภาครัฐขาดการประชาสัมพันธ์ ไม่ทราบปราชญ์ดูแลแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ทำให้ประชาชนไม่ทราบข้อเท็จจริง ไม่ทราบและไม่เข้าใจกฎหมาย ระเบียบของทางราชการอย่างเพียงพอ ประชาชนไม่มีความเกรงกลัวต่อการบังคับใช้กฎหมายและเข้าใจว่าการเวนคืนที่ดินครั้งนี้ไม่ได้ส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ

3. ความจำเป็นของประชาชน ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินมีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ ที่ถูกเวนคืนเพื่ออยู่อาศัย และ/หรือเพื่อประกอบอาชีพประมง เกษตรกรรม และค้าขายตามเดิม

4. การจ่ายเงินค่าชดเชยการเวนคืนที่ดิน ภาครัฐอ้างความชอบธรรมตามกฎหมายกำหนดเงินค่าชดเชยโดยไม่ได้รวมค่าชดเชยการสูญเสียอาชีพและค่าชดเชยที่เป็นต้นทุนทางสังคมให้กับประชาชนที่ถูกเวนคืน ทำให้เงินค่าชดเชยค่าที่ดินที่ประชาชนได้รับจากการเวนคืนที่ดิน เมื่อ พ.ศ. 2502 ในอัตราไร่ละ 600 บาท และเมื่อ พ.ศ. 2516 ในอัตราไร่ละ 1,500 บาท และ 2,000 บาท ไม่มีความเหมาะสม และการจ่ายเงินชดเชยค่าที่ดินที่ถูกเวนคืนเป็นไปอย่างล่าช้า

5. วิธีการดำรงชีวิตของประชาชน การอพยพย้ายถิ่นฐานของประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินไปยังสถานที่แห่งใหม่ ที่อำเภอคอยเต่า ภาครัฐใช้ความชอบธรรมตามกฎหมายในการกำหนดโครงสร้างทางสังคมให้กับประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน ไม่มีการสำรวจความต้องการวิธีการดำรงชีวิต ไม่ได้รับฟังความคิดเห็น ไม่ได้มีการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและวิธีการดำรงชีวิตของประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน และไม่ได้พิจารณาอดีตความเป็นมาและวัฒนธรรมของชุมชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน ทำให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินซึ่งมีความผูกพันกับสภาพแวดล้อมและประชาชนในชุมชนในพื้นที่ที่ถูกเวนคืนที่ดินและพื้นที่ที่อยู่รอบที่ดินที่ถูกเวนคืน ไม่สามารถนำวัฒนธรรมของชุมชนเดิมไปใช้ในการดำรงชีพในพื้นที่ที่ภาครัฐจัดสรรทดแทนให้ที่อำเภอคอยเต่า ส่งผลให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินไม่มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีวิธีการดำรงชีวิตในที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรให้ที่อำเภอคอยเต่าแตกต่างจากวิธีการดำรงชีวิตในที่ดินที่ถูกเวนคืน

6. ที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรทดแทนให้ประชาชน ภาครัฐไม่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดบริเวณที่ดินที่จะจัดสรรทดแทนให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน ที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรทดแทนให้ที่อำเภอคอยเต่า มีสภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการดำรงชีพ โดยไม่มีแหล่งน้ำ หรืออยู่ไกลจากแหล่งน้ำ ไม่มีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และ

จำนวนเนื้อที่ 5 ไร่ ต่อครอบครัวไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ทำให้ประชาชนที่ย้ายถิ่นฐานจากที่ดินที่ถูกเวนคืนไปยังที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรให้ที่อำเภอค้อยเต่า ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ดีเท่าที่ดินที่ถูกเวนคืน

7. สภาพความเป็นจริงในการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ภาครัฐเวนคืนมา ภาครัฐไม่ได้ใช้ที่ดินที่เวนคืนเฉพาะการจัดสร้างอ่างเก็บน้ำสำหรับเขื่อนภูมิพลเพื่อการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำและการชลประทาน และไม่ได้จัดสร้างระบบชลประทานเหนือเขื่อนภูมิพล เพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ แต่มีการนำที่ดินที่เวนคืนบางส่วนไปใช้งานอื่น หรือไปใช้เพื่อประโยชน์ในราชการอื่น เช่น สร้างที่ทำการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตำบลบ้านแปะ เป็นต้น และมีประชาชนที่ไม่ได้ถูกเวนคืนที่ดินได้ใช้ที่ดินที่ภาครัฐเวนคืนบางส่วนเป็นที่สาธารณะของชุมชน เช่น ศาลาประชาคมสวนสาธารณะและลานกีฬา เป็นต้น รวมทั้งมีบุคคล และ/หรือ กลุ่มบุคคลซื้อสิทธิการครอบครองที่ดินบางส่วนจากผู้ครอบครองที่ดินเดิมที่ถูกภาครัฐเวนคืนที่ดิน เพื่อใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ มีประชาชนที่ไม่ได้ถูกเวนคืนที่ดินอ้างสิทธิเข้าไปใช้ที่ดินที่ภาครัฐเวนคืนมาจากประชาชน เพื่ออยู่อาศัยและทำกิน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุ แปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม.2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภอมอทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สาเหตุของความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม.2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภอมอทอง จังหวัดเชียงใหม่ มี 7 สาเหตุ ดังนี้

1. นโยบายการเวนคืนที่ดิน ก่อนการกำหนดนโยบายการเวนคืนที่ดิน ภาครัฐไม่ได้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน การกำหนดนโยบายการเวนคืนที่ดินภาครัฐได้กำหนดแนวเขตในการเวนคืนที่ดินเกินความจำเป็นในการใช้ประโยชน์ เมื่อมีการดำเนินการเวนคืนที่ดินแล้ว ภาครัฐนำนโยบายการเวนคืนที่ดินไปปฏิบัติไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเวนคืน ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการเวนคืนที่ดิน ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินไม่ได้รับประโยชน์จากการที่ภาครัฐนำนโยบายการเวนคืนที่ดินไปปฏิบัติ

สาเหตุดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีความขัดแย้งของ Karl Marx (1961) Karl Marx แบ่งโครงสร้างของสังคมเป็น 2 ส่วน คือ โครงสร้างส่วนบน (Superstructure) ได้แก่ สถาบันทางสังคมต่าง ๆ มีหน้าที่สร้างความชอบธรรมในกฎหมาย จริยธรรม ซึ่งพวกชนชั้นผู้ปกครองได้บัญญัติไว้เพื่อผลประโยชน์ในกลุ่มของตน และเป็นเครื่องมือของชนชั้นผู้ปกครองเพื่อรักษาสถานภาพและ

บทบาทที่เหนือกว่าเอาไว้ และโครงสร้างส่วนล่าง(Substructure) เป็นรากฐานทางเศรษฐกิจ ได้แก่ พลังการผลิต ทรัพยากร เทคโนโลยี เป็นต้น Karl Marx เชื่อว่าจุดเริ่มต้นของความขัดแย้งมาจากเศรษฐกิจ ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มเกิดขึ้นเพราะแต่ละกลุ่มมีความสนใจทางเศรษฐกิจที่ตรงข้ามกัน ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจระหว่างกลุ่มจะนำไปสู่ความขัดแย้งทางสังคมและการเมือง สอดคล้องกับทฤษฎีความขัดแย้งของ Max Weber (1968) Max Weber เชื่อว่าในสังคมใดๆ ก็ตาม กลุ่มของบุคคลและแต่ละบุคคลย่อมมีอำนาจไม่เท่ากัน ผู้มีอำนาจจะใช้กฎและการบังคับเพื่อสร้างระเบียบทางสังคมและ โครงสร้างของสังคม และแนวปฏิบัติในสังคมถูกกำหนดขึ้นโดยผู้มีอำนาจ และสอดคล้องกับตัวแบบชนชั้นนำ (Thomas R. Dye, 1984; James E. Anderson, 1994; Nicholas Henry, 1955) หลักการของตัวแบบชนชั้นนำถือว่าประชาชนส่วนใหญ่จะไม่สนใจกิจการทางการเมืองและไม่ได้รับข้อมูลที่เพียงพอเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ ดังนั้น ชนชั้นนำจึงมีบทบาทในการกำหนดความคิดเห็นของประชาชนมากกว่าการที่ประชาชนจะกำหนดความคิดเห็นของชนชั้นนำ หรือชนชั้นปกครอง ด้วยเหตุนี้ นโยบายสาธารณะจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความพอใจหรือค่านิยมส่วนตัวของชนชั้นนำโดยตรง ข้าราชการทำหน้าที่เพียงนำนโยบายที่กำหนดโดยชนชั้นนำไปสู่ประชาชนเท่านั้น ดังนั้น ทิศทางของการกำหนดนโยบายจึงเป็นทิศทางแบบแนวดิ่ง จากชนชั้นปกครองสู่ประชาชน ในกรณีนั้นนโยบายสาธารณะจึงไม่ได้เกิดขึ้นจากความต้องการของประชาชน

สาเหตุดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวัชรินทร์ ศรีชุมพร (2552) เรื่อง ความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนชุมชนสะเอียบ อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ต่อกรณีการก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น พบว่า สาเหตุที่นำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชน ได้แก่ การผลักดันโครงการก่อสร้างแก่งเสือเต้นของรัฐโดยไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของปรีดา สมภมิตร (2546) เรื่อง การจัดการความขัดแย้งของชุมชนอันเนื่องมาจากนโยบายการเวนคืนที่ดินของรัฐ: กรณีศึกษาชุมชนแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่า สาเหตุของปัญหาความขัดแย้งระหว่างการทำเรือแหลมฉบังกับคนในชุมชนแหลมฉบังมาจากการกำหนดนโยบายการบังคับเวนคืนที่ดินของรัฐในรูปแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบบนลงล่าง (top-down approach), จากการที่รัฐได้ออกพระราชบัญญัติการเวนคืน โดยรวมพื้นที่ที่รัฐได้ยกเวนให้เป็นพื้นที่สีเขียวในครั้งแรกเอาไว้ด้วย นโยบายบังคับเวนคืนของรัฐมีผลให้เกิดความขัดแย้งระหว่างการทำเรือและชาวบ้านแหลมฉบังได้โดยง่าย และจากการที่การทำเรือได้นำนโยบายไปปฏิบัติกับคนในชุมชนแหลมฉบัง โดยใช้แง่มุมของกฎหมายและการใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐ ทำให้ชาวบ้านได้รับความเดือดร้อน, การออกกฎหมายเวนคืนที่ดินไม่ได้มีการสำรวจอย่างรอบคอบ การออกกฎหมายเวนคืนที่ดินของรัฐไม่มีการใช้มุมมองของประชาชนในชุมชนเป็นส่วนร่วมของการเวนคืนที่ดิน

สาเหตุดังกล่าวที่พบเป็นความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ซึ่งมีอายุ 41 – มากกว่า 60 ปี จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 83.15 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีการศึกษาระดับประถมศึกษา – มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 46.69 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ระดับการศึกษาปริญญาตรีและปริญญาโท จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 27.07 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ระดับการศึกษา ปวช. – อนุปริญญา จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 26.24 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 43.65 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ข้าราชการจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 15.47 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 6 – มากกว่า 45 ปี จำนวน 327 คน คิดเป็นร้อยละ 90.33 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 6 – มากกว่า 45 ปี จำนวน 348 คน คิดเป็นร้อยละ 96.13 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และมีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งเป็นประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน ผู้นำชุมชน และข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความขัดแย้ง จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิภาวะ มีการศึกษา มีประสบการณ์การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งและเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งมานาน และมีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งโดยตรง ได้ให้ความสำคัญกับสาเหตุประเด็นนี้เพราะ ภาครัฐควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการเวนคืนที่ดินร่วมกับภาครัฐ และการที่ภาครัฐกำหนดแนวเขตในการเวนคืนที่ดินเกินความจำเป็นในการใช้ประโยชน์ โดยกำหนดแนวเขตสูงกว่าระดับรับน้ำสูงสุดของเขื่อนภูมิพลที่กำหนดไว้ที่ระดับ 260 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง และการนำนโยบายการเวนคืนที่ดินไปปฏิบัติไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเวนคืน ทำให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินได้รับความเดือดร้อน

2. การทำความเข้าใจกับประชาชน ก่อนการเวนคืนที่ดิน ภาครัฐไม่ได้ชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนที่จะถูกเวนคืนที่ดินให้ทราบเหตุผลความจำเป็นที่จะใช้ประโยชน์ในที่ดิน วัตถุประสงค์ในการเวนคืนที่ดิน ผลประโยชน์ที่ประเทศชาติจะได้รับ ผลกระทบทางลบและมาตรการบรรเทาความเดือดร้อนที่ประชาชนจะได้รับจากการเวนคืนที่ดิน ภาครัฐไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะ มีส่วนร่วมในการดำเนินการ และมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ภาครัฐขาดการประชาสัมพันธ์ ไม่ทราบปราชญ์ดูแลแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ทำให้ประชาชนไม่ทราบข้อเท็จจริง ไม่ทราบและไม่เข้าใจกฎหมาย ระเบียบของทางราชการอย่างเพียงพอ ประชาชนไม่มีความเกรงกลัวต่อการบังคับใช้กฎหมายและเข้าใจว่าการเวนคืนที่ดินครั้งนี้ไม่ได้ส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ

สาเหตุดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีความขัดแย้งของ Max Weber (1968) Max Weber เชื่อว่าในสังคมใด ๆ ก็ตาม กลุ่มของบุคคลและแต่ละบุคคลย่อมมีอำนาจไม่เท่ากัน ผู้มีอำนาจจะใช้ กฎและการบังคับเพื่อสร้างระเบียบทางสังคมและโครงสร้างของสังคม และแนวปฏิบัติในสังคมถูก กำหนดขึ้นโดยผู้มีอำนาจ และสอดคล้องกับตัวแบบชนชั้นนำ (Thomas R. Dye, 1984; James E. Anderson, 1994; Nicholas Henry, 1955) หลักการของตัวแบบชนชั้นนำถือว่าประชาชนส่วนใหญ่ จะไม่สนใจกิจการทางการเมืองและไม่ได้รับข้อมูลที่เพียงพอเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ ดังนั้น ชนชั้นนำจึงมีบทบาทในการกำหนดความคิดเห็นของประชาชนมากกว่าการที่ประชาชนจะกำหนดความคิดเห็นของชนชั้นนำหรือชนชั้นปกครอง ด้วยเหตุนี้ นโยบายสาธารณะจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความต้องการหรือค่านิยมส่วนตนของชนชั้นนำโดยตรง ข้าราชการทำหน้าที่เพียงนำนโยบายที่กำหนดโดย ชนชั้นนำไปสู่ประชาชนเท่านั้น ดังนั้น ทิศทางของการกำหนดนโยบายจึงเป็นทิศทางแบบแนวดิ่ง จากชนชั้นปกครองสู่ประชาชน ในกรณีนี้ นโยบายสาธารณะจึงไม่ได้เกิดขึ้นจากความต้องการของ ประชาชน

สาเหตุดังกล่าวสอดคล้องกับกับผลงานวิจัยของวิทยา ปัญญาตย์ (2546) เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาคือขัดแย้งในการจัดการพื้นที่ป่า กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติป่าแก่งกะอาม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า สาเหตุของปัญหาคือขัดแย้งในการจัดการพื้นที่ป่าสงวน แห่งชาติป่าแก่งกะอาม เกิดจากการรับรู้และทัศนคติของเจ้าหน้าที่ต่อประชาชนและการใช้ป่าของ ประชาชน ความรู้และทักษะของเจ้าหน้าที่รัฐในการทำงานร่วมกับประชาชน และกฎหมาย นโยบายและการบริหารเพื่อสนับสนุนการจัดการป่า สอดคล้องกับกับผลงานวิจัยของ ปรีดา สมภมิตร (2546) เรื่องการจัดการความขัดแย้งของชุมชนอันเนื่องมาจากนโยบายการเวนคืนที่ดิน ของรัฐ กรณีศึกษาชุมชนแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่า ความขัดแย้งระหว่าง การทำเรือแหลมฉบังกับคนในชุมชนแหลมฉบัง มาจากการกำหนดนโยบายการบังคับเวนคืนของรัฐใน รูปแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบบนลงล่าง (top-down approach) โดยการทำให้เรือแห่งประเทศ ไทย ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างสิทธิชุมชนกับสิทธิของรัฐ ความขัดแย้งรุนแรงขึ้นเมื่อการทำเรือ แห่งประเทศไทยใช้วิธีการสร้างวาทกรรมหรือการใช้อำนาจรัฐ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อัจฉราพร พิบูลย์สมบัติ (2548) เรื่อง เทคนิคการแก้ไขความขัดแย้งโดยใช้หลักสันติวิธี ศึกษากรณี ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาไทย พบว่า สาเหตุความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนเกิดจากการ ละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวัชรินทร์ ศรีชุมพร (2552) เรื่อง ความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนชุมชนสะเอียบ อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ต่อกรณี การก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น พบว่า การผลักดันโครงการก่อสร้างแก่งเสือเต้นของรัฐโดยไม่

ยอมรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ และความเข้าใจของประชาชนว่าการสร้างเขื่อนเป็นการทำลายทรัพยากรป่าไม้

สาเหตุดังกล่าวที่พบเป็นความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ซึ่งมีอายุ 41 – มากกว่า 60 ปี จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 83.15 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีการศึกษาระดับประถมศึกษา – มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 46.69 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ระดับการศึกษาปริญญาตรีและปริญญาโท จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 27.07 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ระดับการศึกษา ปวช. – อนุปริญญา จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 26.24 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 43.65 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ข้าราชการจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 15.47 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 6 – มากกว่า 45 ปี จำนวน 327 คน คิดเป็นร้อยละ 90.33 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 6 – มากกว่า 45 ปี จำนวน 348 คน คิดเป็นร้อยละ 96.13 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และมีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งเป็นประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน ผู้นำชุมชน และข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความขัดแย้ง จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีฐานะ มีการศึกษา มีประสบการณ์การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งและเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งมานาน และมีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งโดยตรง ได้ให้ความสำคัญกับสาเหตุประเด็นนี้เพราะภาครัฐควรชี้แจงและทำความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับเหตุผลที่จะใช้ประโยชน์ในที่ดินที่จะเวนคืน ข้อเท็จจริง ระเบียบกฎหมาย ของทางราชการ และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ ให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินทราบ และการที่หน่วยงานภาครัฐไม่ปราบปรามดูแล และแก้ไขปัญหอย่างต่อเนื่อง ทำให้ปัญหาความขัดแย้งยืดเยื้อเป็นระยะเวลานาน หากไม่เร่งดำเนินการแก้ไขให้ยุติโดยเร็ว ปัญหาความขัดแย้งก็จะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น

3. ความจำเป็นของประชาชน ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินมีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ที่ถูกเวนคืนเพื่ออยู่อาศัย และ/หรือเพื่อประกอบอาชีพประมง เกษตรกรรม และค้าขายตามเดิม

สาเหตุดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ Abraham H. Maslow (1954) ได้แบ่งระดับความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ระดับ โดยระดับที่ 1 ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Need) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานทางร่างกายมนุษย์ เช่น ความต้องการอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และอากาศ เป็นต้น

สาเหตุดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัยของศักดิ์ชัย ทวีศักดิ์ (2531) เรื่อง การรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิต: ศึกษาเฉพาะในเขตอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า องค์ประกอบสำคัญของคุณภาพชีวิตมีจำนวนทั้งสิ้น 17 ปัจจัย เรียงตามลำดับได้แก่ รายได้ ชีวิตครอบครัว ที่อยู่อาศัย การมีงานทำ สุขภาพพลานามัย อุปกรณ์เครื่องใช้ภายในบ้าน อุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ การสาธารณสุข โภคอาหาร การศึกษา การมีคุณธรรม ความสัมพันธ์กับเพื่อนและสังคม ที่ดิน ประกอบอาชีพ การประหยัด การไม่มีหนี้สิน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการพักผ่อนหย่อนใจ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวรการ เทพวัลย์ (2548) เรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนเขตลุ่มแม่น้ำจัน ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่ต้นแม่น้ำจัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตคือ เพศ อาชีพ รายได้ ตำแหน่งทางสังคม สภาพที่อยู่อาศัย หนี้สิน เงินออม ทรัพย์สิน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของชุมชน

สาเหตุดังกล่าวที่พบเป็นความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ซึ่งมีอายุ 41 – มากกว่า 60 ปี จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 83.15 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีการศึกษาระดับประถมศึกษา – มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 46.69 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ระดับการศึกษาปริญญาตรีและปริญญาโท จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 27.07 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ระดับการศึกษา ปวช. – อนุปริญญา จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 26.24 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 43.65 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ข้าราชการจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 15.47 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 6 – มากกว่า 45 ปี จำนวน 327 คน คิดเป็นร้อยละ 90.33 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 6 – มากกว่า 45 ปี จำนวน 348 คน คิดเป็นร้อยละ 96.13 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และมีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งเป็นประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน ผู้นำชุมชน และข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความขัดแย้ง จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิภาวะ มีการศึกษา มีประสบการณ์การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งและเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งมานาน และมีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งโดยตรง ได้ให้ความสำคัญกับสาเหตุประเด็นนี้เพราะที่ดินเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้มนุษย์มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ที่ดินมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เป็นทั้งที่อยู่อาศัย ที่ทำกิน หรือหลักทรัพย์ ซึ่งสามารถใช้แสดงฐานะทางสังคมและเป็นหลักประกันในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ ที่ดินจึงเป็นทรัพย์สินที่ทุก ๆ คนต้องการเป็นเจ้าของ

4. การจ่ายเงินค่าชดเชยการเวนคืนที่ดิน ภาครัฐอ้างความชอบธรรมตามกฎหมายกำหนดเงินค่าชดเชยโดยไม่ได้รวมค่าชดเชยการสูญเสียอาชีพและค่าชดเชยที่เป็นต้นทุนทางสังคมให้กับประชาชนที่ถูกเวนคืน ทำให้เงินค่าชดเชยค่าที่ดินที่ประชาชนได้รับจากการเวนคืนที่ดิน เมื่อ พ.ศ.2502 ในอัตราไร่ละ 600 บาท และเมื่อ พ.ศ. 2516 ในอัตราไร่ละ 1,500 บาท และ 2,000 บาท ไม่มีความเหมาะสม และการจ่ายเงินชดเชยค่าที่ดินที่ถูกเวนคืนเป็นไปอย่างล่าช้า

สาเหตุดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีความขัดแย้งของ Karl Marx (1961) Karl Marx แบ่งโครงสร้างของสังคมเป็น 2 ส่วน คือ โครงสร้างส่วนบน (Superstructure) ได้แก่ สถาบันทางสังคมต่างๆ มีหน้าที่สร้างความชอบธรรมในกฎหมาย จริยธรรม ซึ่งพวกชนชั้นผู้ปกครองได้บัญญัติไว้เพื่อผลประโยชน์ในกลุ่มของตน และเป็นเครื่องมือของชนชั้นผู้ปกครองเพื่อรักษาสถานภาพและบทบาทที่เหนือกว่าเอาไว้ และโครงสร้างส่วนล่าง (Substructure) เป็นรากฐานทางเศรษฐกิจ ได้แก่ พลังการผลิต ทรัพยากร เทคโนโลยี เป็นต้น Karl Marx เชื่อว่าจุดเริ่มต้นของความขัดแย้งมาจากเศรษฐกิจ ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มเกิดขึ้นเพราะแต่ละกลุ่มมีความสนใจทางเศรษฐกิจที่ตรงข้ามกัน ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจระหว่างกลุ่มจะนำไปสู่ความขัดแย้งทางสังคมและการเมือง และสอดคล้องกับทฤษฎีความขัดแย้งของ Max Weber (1968) Max Weber เชื่อว่าในสังคมใดๆ ก็ตาม กลุ่มของบุคคลและแต่ละบุคคลย่อมมีอำนาจไม่เท่ากัน ผู้มีอำนาจจะใช้กฎและการบังคับเพื่อสร้างระเบียบทางสังคมและโครงสร้างของสังคม และแนวปฏิบัติในสังคมถูกกำหนดขึ้นโดยผู้มีอำนาจ

สาเหตุดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัยของมนตรี ตันเน่ร์สกุล (2541) เรื่อง การจัดการความขัดแย้งในปัญหาการถือครองที่ดินสาธารณะประโยชน์ ของราษฎรในโครงการก่อตั้งมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ พบว่า สาเหตุของความขัดแย้งมาจากการจ่ายเงินค่าชดเชยความเสียหายสิ่งปลูกสร้างและพืชผลของราษฎรเป็นไปอย่างไร้กฎเกณฑ์ และต่อไปในทางทุจริต ไม่โปร่งใส ทำให้ราษฎรเกิดความรู้สึกต่อต้าน รวมทั้งก่อการประท้วง และขัดขวางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของบุญเกียรติ ภาวะเวกพันธุ์ (2543) เรื่องการจัดการความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับราษฎร กรณีศึกษาเขื่อนปากมูล พบว่า รัฐโดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ไม่ได้ศึกษาผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมโดยละเอียด ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของราษฎรในบริเวณปากแม่น้ำมูล จึงเกิดการชุมนุมเรียกร้องสิทธิต่างๆ เช่น ค่าชดเชยในที่ดิน ค่าชดเชยในการสูญเสียอาชีพประมง เป็นต้น

สาเหตุดังกล่าวที่พบเป็นความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ซึ่งมีอายุ 41 – มากกว่า 60 ปี จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 83.15 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีการศึกษาระดับประถมศึกษา – มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 46.69 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ระดับการศึกษาปริญญาตรีและปริญญาโท จำนวน 98 คน

คิดเป็นร้อยละ 27.07 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ระดับการศึกษา ปวช. – อนุปริญญา จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 26.24 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 43.65 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ข้าราชการจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 15.47 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 6 – มากกว่า 45 ปี จำนวน 327 คน คิดเป็นร้อยละ 90.33 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 6 – มากกว่า 45 ปี จำนวน 348 คน คิดเป็นร้อยละ 96.13 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และมีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งเป็นประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน ผู้นำชุมชน และข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความขัดแย้ง จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิภาวะ มีการศึกษา มีประสบการณ์การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งและเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งมานาน และมีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งโดยตรง ได้ให้ความสำคัญกับสาเหตุประเด็นนี้เพราะในการจ่ายเงินค่าชดเชยการเวนคืนที่ดินให้กับประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน ภาครัฐควรกำหนดให้เหมาะสมตามสภาพพื้นที่และความต้องการของประชาชน และควรรวมค่าชดเชยการสูญเสียอาชีพและค่าชดเชยที่เป็นต้นทุนทางสังคมไว้ด้วย

5. วิธีการดำรงชีวิตของประชาชน การอพยพย้ายถิ่นฐานของประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินไปยังสถานที่แห่งใหม่ ที่อำเภอค้อยเต่า ภาครัฐใช้ความชอบธรรมตามกฎหมายในการกำหนดโครงสร้างทางสังคมให้กับประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน ไม่มีการสำรวจความต้องการวิธีการดำรงชีวิต ไม่ได้รับฟังความคิดเห็น ไม่ได้มีการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและวิธีการดำรงชีวิตของประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน และไม่ได้พิจารณาอดีตความเป็นมาและวัฒนธรรมของชุมชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน ทำให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินซึ่งมีความผูกพันกับสภาพแวดล้อมและประชาชนในชุมชนในพื้นที่ที่ถูกเวนคืนที่ดินและพื้นที่ที่อยู่รอบที่ดินที่ถูกเวนคืน ไม่สามารถนำวัฒนธรรมของชุมชนเดิมไปใช้ในการดำรงชีพในพื้นที่ที่ภาครัฐจัดสรรทดแทนให้ที่อำเภอค้อยเต่า ส่งผลให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินไม่มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีวิธีการดำรงชีวิตในที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรให้ที่อำเภอค้อยเต่าแตกต่างจากวิธีการดำรงชีวิตในที่ดินที่ถูกเวนคืน

สาเหตุดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีความขัดแย้งของ Karl Marx (1961) Karl Marx แบ่งโครงสร้างของสังคมเป็น 2 ส่วน คือ โครงสร้างส่วนบน (Superstructure) ได้แก่ สถาบันทางสังคมต่าง ๆ มีหน้าที่สร้างความชอบธรรมในกฎหมาย จริยธรรม ซึ่งพวกชนชั้นผู้ปกครองได้บัญญัติไว้เพื่อผลประโยชน์ในกลุ่มของตน และเป็นเครื่องมือของชนชั้นผู้ปกครองเพื่อรักษาสถานภาพและบทบาทที่เหนือกว่าเอาไว้ และโครงสร้างส่วนล่าง (Substructure) เป็นรากฐานทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ผลิตการผลิต ทรัพยากร เทคโนโลยี เป็นต้น Karl Marx เชื่อว่าจุดเริ่มต้นของความขัดแย้งมาจาก

เศรษฐกิจ ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มเกิดขึ้นเพราะแต่ละกลุ่มมีความสนใจทางเศรษฐกิจที่ตรงข้ามกัน ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจระหว่างกลุ่มจะนำไปสู่ความขัดแย้งทางสังคมและการเมือง สอดคล้องกับทฤษฎีความขัดแย้งของ Max Weber (1968) Max Weber เชื่อว่าในสังคมใดๆก็ตาม กลุ่มของบุคคลและแต่ละบุคคลย่อมมีอำนาจไม่เท่ากัน ผู้มีอำนาจจะใช้กฎและการบังคับเพื่อสร้างระเบียบทางสังคมและโครงสร้างของสังคม และแนวปฏิบัติในสังคมถูกกำหนดขึ้นโดยผู้มีอำนาจ และสอดคล้องกับทฤษฎีหน้าที่นิยมของ A.R. Radcliffe – Brown (1881-1955) และแนวคิดแบบหน้าที่นิยมของ A.R. Radcliffe-Brown เป็นการมองสังคมโดยเปรียบเทียบกับสิ่งมีชีวิต ตัวอย่างเช่น ร่างกายของคนเราประกอบด้วยระบบการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ซึ่งแต่ละระบบก็มีโครงสร้าง และหน้าที่ ของตัวเอง เช่น ระบบย่อยอาหาร ประกอบด้วยอวัยวะต่างๆ เช่น กระเพาะ ลำไส้ ฯลฯ เพื่อทำหน้าที่ย่อยอาหารเป็นของเหลวและดูดซึมไปตามเส้นเลือด เป็นต้น ทุกๆระบบภายในร่างกายจะทำหน้าที่อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ร่างกายมีชีวิตอย่างปกติสุข หากระบบใดหยุดทำหน้าที่ จะทำให้เกิดอาการผิดปกติของร่างกาย สังคมก็เช่นเดียวกัน ประกอบด้วยระบบต่าง ๆ เช่น ระบบครอบครัว เศรษฐกิจ ศาสนา การเมือง ฯลฯ ซึ่งแต่ละระบบมีโครงสร้างและหน้าที่เฉพาะ แต่ละระบบจะทำหน้าที่เพื่อให้สังคมดำเนินไปอย่างราบรื่น

สาเหตุดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัยของบุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ (2543) เรื่องการจัดการความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับราษฎร กรณีศึกษาเขื่อนปากมูล พบว่า รัฐโดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ไม่ได้ศึกษาผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมโดยละเอียด ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของราษฎรในบริเวณปากแม่น้ำมูล จึงเกิดการชุมนุมเรียกร้องสิทธิต่างๆ เช่น ค่าชดเชยในที่ดิน ค่าชดเชยในการสูญเสียอาชีพประมง การให้รัฐหยุดผลิตไฟฟ้าในเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายนเพื่อให้เกิดการปรับตัวของสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียงกับก่อนที่จะมีการสร้างเขื่อน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของปรีดา สมภมิตร (2546) เรื่อง การจัดการความขัดแย้งของชุมชนอันเนื่องมาจากนโยบายการเวนคืนที่ดินของรัฐ กรณีศึกษาชุมชนแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่า การบังคับใช้กฎหมายเวนคืน ละเลยการพิจารณาถึงรากเหง้าทางประวัติศาสตร์ ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ได้รับมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 และกรรมสิทธิ์ของรัฐ ที่ถือว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่สาธารณะ

สาเหตุดังกล่าวที่พบเป็นความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ซึ่งมีอายุ 41 – มากกว่า 60 ปี จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 83.15 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีการศึกษาระดับประถมศึกษา – มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 46.69 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ระดับการศึกษาปริญญาตรีและปริญญาโท จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 27.07 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ระดับการศึกษา ปวช. – อนุปริญญา

จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 26.24 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 43.65 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ข้าราชการจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 15.47 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 6 – มากกว่า 45 ปี จำนวน 327 คน คิดเป็นร้อยละ 90.33 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 6 – มากกว่า 45 ปี จำนวน 348 คน คิดเป็นร้อยละ 96.13 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และมีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งเป็นประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน ผู้นำชุมชน และข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความขัดแย้ง จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิภาวะ มีการศึกษา มีประสบการณ์การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งและเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งมานาน และมีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งโดยตรง ได้ให้ความสำคัญกับสาเหตุประเด็นนี้เพราะอดีตความเป็นมา วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม วิธีการดำรงชีวิตของชุมชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน ความผูกพันกับสภาพแวดล้อมและประชาชนในชุมชนในพื้นที่ที่ถูกเวนคืน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

6. ที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรทดแทนให้ประชาชน ภาครัฐไม่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชน ที่ถูกเวนคืนที่ดินเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดบริเวณที่ดินที่จะจัดสรรทดแทนให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน ที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรทดแทนให้ที่อำเภอคอยเต่า มีสภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการดำรงชีพ โดยไม่มีแหล่งน้ำ หรืออยู่ไกลจากแหล่งน้ำ ไม่มีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และจำนวนเนื้อที่ 5 ไร่ ต่อครอบครัวไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ทำให้ประชาชนที่ย้ายถิ่นฐานจากที่ดินที่ถูกเวนคืนไปยังที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรให้ที่อำเภอคอยเต่า ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ดีเท่าที่ดินที่ถูกเวนคืน

สาเหตุดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีความขัดแย้งของ Karl Marx (1961) Karl Marx แบ่งโครงสร้างของสังคมเป็น 2 ส่วน คือ โครงสร้างส่วนบน (Superstructure) ได้แก่ สถาบันทางสังคมต่างๆ มีหน้าที่สร้างความชอบธรรมในกฎหมาย จริยธรรม ซึ่งพวกชนชั้นผู้ปกครองได้บัญญัติไว้เพื่อผลประโยชน์ในกลุ่มของตน และเป็นเครื่องมือของชนชั้นผู้ปกครองเพื่อรักษาสถานภาพและบทบาทที่เหนือกว่าเอาไว้ และโครงสร้างส่วนล่าง (Substructure) เป็นรากฐานทางเศรษฐกิจ ได้แก่ พลังการผลิต ทรัพยากร เทคโนโลยี เป็นต้น Karl Marx เชื่อว่าจุดเริ่มต้นของความขัดแย้งมาจากเศรษฐกิจ ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มเกิดขึ้นเพราะแต่ละกลุ่มมีความสนใจทางเศรษฐกิจที่ตรงข้ามกัน ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจระหว่างกลุ่มจะนำไปสู่ความขัดแย้งทางสังคมและการเมือง สอดคล้องกับทฤษฎีความขัดแย้งของ Max Weber (1968) Max Weber เชื่อว่าในสังคมใด ๆ ก็ตาม กลุ่มของบุคคลและแต่ละบุคคลย่อมมีอำนาจไม่เท่ากัน ผู้มีอำนาจจะใช้กฎและการบังคับเพื่อสร้าง

ระเบียบทางสังคมและโครงสร้างของสังคม และแนวปฏิบัติในสังคมถูกกำหนดขึ้นโดยผู้มีอำนาจ และสอดคล้องกับทฤษฎีความขัดแย้งของ Ralf Dahrendorf (1963) ความขัดแย้งทางสังคมที่เกิดขึ้น นั้น เป็นเรื่องของ ความขัดแย้งในผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มอำนาจเหนือกว่ากับกลุ่มที่มีอำนาจต่ำกว่า กล่าวคือ ผู้มีอำนาจเหนือกว่าพยายามรักษาอำนาจของตนเอาไว้ แต่ผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่า หรือไม่มีอำนาจพยายามเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

สาเหตุดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวัชรินทร์ ศรีชุมพร (2552) เรื่อง ความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนชุมชนสะเทียบ อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ต่อกรณีการก่อสร้างเขื่อน แก่งเสือเต้น พบว่า สาเหตุที่นำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชน ได้แก่ พื้นที่ทำกินและพื้นที่ที่อยู่อาศัยแห่งใหม่ที่รัฐจัดสรรให้กับประชาชน ไม่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพ เนื่องจากมีปัญหาดินตื้นและมีดินลูกรังปะปน

สาเหตุดังกล่าวที่พบเป็นความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ซึ่งมีอายุ 41 – มากกว่า 60 ปี จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 83.15 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีการศึกษาระดับประถมศึกษา – มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 46.69 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ระดับการศึกษาปริญญาตรีและปริญญาโท จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 27.07 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ระดับการศึกษา ปวช. – อนุปริญญา จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 26.24 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 43.65 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ข้าราชการจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 15.47 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 6 – มากกว่า 45 ปี จำนวน 327 คน คิดเป็นร้อยละ 90.33 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 6 – มากกว่า 45 ปี จำนวน 348 คน คิดเป็น ร้อยละ 96.13 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และมีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งเป็นประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน ผู้นำชุมชน และข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความขัดแย้ง จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีฐานะ มีการศึกษา มีประสบการณ์การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งและเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งมานาน และมีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งโดยตรง ได้ให้ความสำคัญกับสาเหตุประเด็นนี้เพราะที่ดินเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีพ หากสภาพที่ดินมีสภาพไม่เหมาะสมกับการดำรงชีพจะทำให้ประชาชนที่ย้ายถิ่นฐานจากที่ดินที่ถูกเวนคืน ไปยังที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรให้ที่อำเภอดอยเต่า ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ดีกว่าที่ดินที่ถูกเวนคืน

7. สภาพความเป็นจริงในการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ภาครัฐเวนคืนมา ภาครัฐไม่ได้ใช้ที่ดินที่เวนคืนเฉพาะการจัดสร้างอ่างเก็บน้ำสำหรับเขื่อนภูมิพลเพื่อการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำและการ

ชลประทาน และไม่ได้จัดสร้างระบบชลประทานเหนือเขื่อนภูมิพล เพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ แต่มีการนำที่ดินที่เวนคืนบางส่วนไปใช้งานอื่น หรือไปใช้เพื่อประโยชน์ในราชการอื่น เช่น สร้างที่ทำการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตำบลบ้านแปะ เป็นต้น และมีประชาชนที่ไม่ได้ถูกเวนคืนที่ดินได้ใช้ที่ดินที่ภาครัฐเวนคืนบางส่วนเป็นที่สาธารณะของชุมชน เช่น ศาลาประชาคม สวนสาธารณะและลานกีฬา เป็นต้น รวมทั้งมีบุคคล หรือกลุ่มบุคคลซื้อสิทธิการครอบครองที่ดินบางส่วนจากผู้ครอบครองที่ดินเดิมที่ถูกภาครัฐเวนคืนที่ดิน เพื่อใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ มีประชาชนที่ไม่ได้ถูกเวนคืนที่ดินอ้างสิทธิเข้าไปใช้ที่ดินที่ภาครัฐเวนคืนมาจากประชาชน เพื่ออยู่อาศัยและทำกิน

สาเหตุดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีความขัดแย้งของ Max Weber (1968) Max Weber เชื่อว่าในสังคมใด ๆ ก็ตาม กลุ่มของบุคคลและแต่ละบุคคลย่อมมีอำนาจไม่เท่ากัน ผู้มีอำนาจจะใช้กฎและการบังคับเพื่อสร้างระเบียบทางสังคมและ โครงสร้างของสังคม และแนวปฏิบัติในสังคมถูกกำหนดขึ้นโดยผู้มีอำนาจ

สาเหตุดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิทยา ปัญญาตย์ (2546) เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาคือขัดแย้งในการจัดการพื้นที่ป่า: กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติป่าแก่งกะอาม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า สาเหตุของปัญหาคือขัดแย้งเกิดจากการรวมศูนย์การจัดการป่าไว้ที่ศูนย์กลาง การใช้อำนาจรัฐในการจัดการป่า และกฎหมาย นโยบายและการบริหารเพื่อสนับสนุนการจัดการป่า และความเห็นแก่ตัวและความไม่รับผิดชอบของกลุ่มประชาชนและองค์กรประชาชนบางกลุ่ม

สาเหตุดังกล่าวที่พบเป็นความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ซึ่งมีอายุ 41 – มากกว่า 60 ปี จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 83.15 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีการศึกษาระดับประถมศึกษา – มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 46.69 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ระดับการศึกษาปริญญาตรีและปริญญาโท จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 27.07 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ระดับการศึกษา ปวช. – อนุปริญญา จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 26.24 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 43.65 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ข้าราชการจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 15.47 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีจำนวนปีที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง 6 – มากกว่า 45 ปี จำนวน 327 คน คิดเป็นร้อยละ 90.33 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีจำนวนปีที่เกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้ง 6 – มากกว่า 45 ปี จำนวน 348 คน คิดเป็นร้อยละ 96.13 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และมีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งเป็นประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน ผู้นำชุมชน และข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

ความขัดแย้ง จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิภาวะ มีการศึกษา มีประสบการณ์การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ อยู่ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งและเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งมานาน และมีลักษณะการเกี่ยวข้องกับกรณีความขัดแย้งโดยตรง ได้ให้ความสำคัญกับสาเหตุประเด็นนี้เพราะภาครัฐควรใช้ที่ดินที่เวนคืนเฉพาะการจัดสร้างอ่างเก็บน้ำสำหรับเขื่อนภูมิพลเพื่อการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำและการชลประทานเท่านั้น ไม่ควรนำไปใช้เพื่อประโยชน์อย่างอื่น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย และจากข้อมูลเพิ่มเติม (Additional Information) สามารถวิเคราะห์สาเหตุของความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ขม.2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ดังนี้

1. นโยบายการเวนคืนที่ดิน การดำเนินการเวนคืนที่ดินของภาครัฐในอดีต ใช้มุมมองของภาครัฐและการบังคับใช้กฎหมายเวนคืน โดยไม่สนใจความเดือดร้อนของประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินเข้ามามีส่วนร่วมในการเวนคืนที่ดิน มีการกำหนดแนวเขตการเวนคืนที่ดินเกินความจำเป็นสำหรับการใช้ประโยชน์ ทำให้การเวนคืนที่ดินครั้งนี้เกิดความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุดังกล่าว

การเวนคืนที่ดินของภาครัฐตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนในท้องที่ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง ตำบลหางดง อำเภอฮอด ตำบลบ้านแอ่น ตำบลท่าเตือ ตำบลมีดกา อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ และตำบลก้อ อำเภอฝาง จังหวัดลำพูน พ.ศ. 2502 เป็นการเวนคืนเพื่อไว้ในกรณีที่น่าในอ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพลอาจจะท่วมไปถึงเขตตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยกำหนดแนวเขตในการเวนคืนเกินกว่าระดับ 260 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ซึ่งสูงกว่าระดับกักเก็บน้ำสูงสุดของเขื่อนภูมิพลที่กำหนดไว้ที่ระดับ 260 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ทำให้ที่ดินที่ภาครัฐเวนคืนจากประชาชนไม่ได้อยู่ในเขตนํ้าท่วมเมื่อภาครัฐไม่ได้ใช้ประโยชน์ที่ดินตามวัตถุประสงค์ของการเวนคืน ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินจำนวน 407 ครัวเรือนจึงไม่ได้ย้ายไปยังที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรให้ที่นิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล จังหวัดเชียงใหม่ และยังคงใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ถูกเวนคืนตามเดิม และประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน จำนวน 42 ครัวเรือนที่ย้ายไปยังที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรให้ที่นิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล จังหวัดเชียงใหม่ ย้ายกลับมายังที่ดินที่ถูกเวนคืนและใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ถูกเวนคืนตามเดิม ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินเรียกร้องเอกสารสิทธิ์ในที่ดินที่ถูกเวนคืน แต่ภาครัฐเห็นว่า ที่ดินดังกล่าวมีสภาพเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะ จึงไม่คืนที่ดินให้แก่

ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน ภาครัฐพยายามใช้อำนาจรัฐตามกฎหมายเพื่อให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินออกไปจากที่ดินที่ถูกเวนคืนหรือยินยอมเช่าที่ดินที่ถูกเวนคืนกับทางราชการ แต่ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินไม่ยินยอมและเรียกร้องเอกสารสิทธิในที่ดินที่ถูกเวนคืน

การเวนคืนที่ดินของภาครัฐ เป็นการเวนคืนเพื่อนำที่ดินไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศและประชาชนโดยรวม การที่ภาครัฐเวนคืนที่ดินจากประชาชนมาแล้ว ไม่ได้ใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการเวนคืน จึงไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศและประชาชนโดยรวม ในทางตรงกันข้ามกลับทำให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินต้องสูญเสียที่ดินทำกิน วิธีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมของชุมชนที่ถูกเวนคืนที่ดินโดยไม่จำเป็น

การที่ภาครัฐใช้มุมมองของภาครัฐและการบังคับใช้กฎหมายเวนคืน เวนคืนที่ดินจากประชาชนโดยไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินเข้ามามีส่วนร่วม การที่ภาครัฐกำหนดแนวเขตที่ดินเกินความจำเป็นในการใช้ประโยชน์ และการที่ประชาชนต้องสูญเสียที่ดินทำกิน วิธีการดำรงชีวิต วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของชุมชนไปโดยไม่จำเป็น ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุดังกล่าวขึ้น

2. การทำความเข้าใจกับประชาชน ในการเวนคืนที่ดินของภาครัฐไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะ มีส่วนร่วมในการดำเนินการ และมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ภาครัฐ ไม่ได้ชี้แจงเหตุผล ความจำเป็น วัตถุประสงค์ ผลกระทบทางลบ และมาตรการบรรเทาความเดือดร้อนจากการเวนคืนที่ดิน ให้ประชาชนทราบ ทำให้ประชาชนเข้าใจว่าการเวนคืนที่ดินทำให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินเสียประโยชน์และเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการเวนคืนและหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษาที่ดินที่เวนคืนจากประชาชน ไม่ควบคุมดูแลที่ดินที่เวนคืนจากประชาชน ปล่อยปะละเลยให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ถูกเวนคืนตามเดิม ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินไม่มีความเกรงกลัวต่อการบังคับใช้กฎหมายของภาครัฐ เนื่องจากภาครัฐไม่ดำเนินการประชาสัมพันธ์และแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ส่งผลให้ความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุดังกล่าวยืดเยื้อมาจนถึงปัจจุบัน

3. ความจำเป็นของประชาชน ในการเวนคืนที่ดิน ภาครัฐได้จัดสรรที่ดินให้กับประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน ที่นิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล เขตอำเภอฮอดและอำเภอคอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจากสภาพพื้นที่ในขณะเวนคืนที่ดิน ลักษณะของดินโดยทั่ว ๆ ไปเป็นดินทรายปนกรวด ลูกรังและหิน กระจายอยู่ทั่วไป และพบส่วนใหญ่อยู่สูงกว่าระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำมาก สภาพเก็บน้ำไม่อยู่ สภาพภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นภูเขาเตี้ยและสลับสูงชันโดยทั่วไป มีภูเขาสูงชัน น้ำฝนอยู่โดยรอบ เมื่อฝนตกน้ำในลำห้วยจะไหลลงสู่แม่น้ำปิงอย่างรวดเร็วและซึมหายไป แหล่งน้ำ

ธรรมชาติที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆมีน้อย ทำให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินไม่สามารถประกอบอาชีพหรือดำรงชีพได้ดีกว่าที่ดินที่ถูกเวนคืน ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินจึงใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ถูกเวนคืนซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์และสามารถดำรงชีพได้ดีกว่าที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรทดแทนให้ที่นิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล จังหวัดเชียงใหม่

4. การจ่ายเงินค่าชดเชยการเวนคืนที่ดิน ในการเวนคืนที่ดิน ภาครัฐได้กำหนดเงินค่าชดเชยการเวนคืนที่ดินให้กับประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินตามกฎหมาย โดยไม่ได้มีการรับฟังความต้องการของประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินว่าต้องการเงินค่าชดเชยจากการเวนคืนเพียงใด การกำหนดเงินค่าชดเชยการเวนคืนที่ดินไม่ได้รวมค่าชดเชยการสูญเสียอาชีพและค่าชดเชยที่เป็นต้นทุนทางสังคมไว้ การที่ภาครัฐกำหนดเงินค่าชดเชยการเวนคืนที่ดิน โดยไม่ได้รับฟังความคิดเห็นหรือความต้องการของประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน การกำหนดเงินค่าชดเชยการเวนคืนที่ดินไม่ได้รวมค่าชดเชยการสูญเสียอาชีพและค่าชดเชยที่เป็นต้นทุนทางสังคม และการจ่ายเงินชดเชยค่าที่ดินที่ถูกเวนคืนล่าช้า เป็นการดำเนินการที่ไม่เป็นธรรมต่อประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน

5. วิธีการดำรงชีวิตของประชาชน ภาครัฐได้จัดสรรที่ดินทดแทนให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินที่นิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล จังหวัดเชียงใหม่ ตามกฎหมาย โดยไม่ได้คำนึงถึงอดีตความเป็นมา รากเหง้าทางประวัติศาสตร์ วิธีการดำรงชีวิต ของประชาชนและชุมชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน และของประชาชนและชุมชนที่อยู่รอบที่ดินที่ถูกเวนคืน รวมทั้งไม่ได้มีการศึกษาผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด ทำให้วิธีการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ ของประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินที่นิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล จังหวัดเชียงใหม่ เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เปลี่ยนจากการประกอบอาชีพประมงและเกษตรกรรม เป็นอาชีพเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียว ส่งผลให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินไม่มีคุณภาพชีวิตที่ดี การเปลี่ยนแปลงวิธีการดำรงชีวิตของประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินเป็นส่วนสนับสนุนให้ความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนเพิ่มมากขึ้น

6. ที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรทดแทนให้ประชาชน ภาครัฐไม่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดบริเวณที่ดินที่จะจัดสรรทดแทนให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน และที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรทดแทนให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน ที่นิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล เขตอำเภอฮอดและอำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ สภาพพื้นที่โดยทั่ว ๆ ไปเป็นดินทรายปนกรวด ลูกรังและหิน กระจายอยู่ทั่วไป และพบส่วนใหญ่อยู่สูงกว่าระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำมาก สภาพเก็บน้ำไม่อยู่ สภาพภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นภูเขาเตี้ยและสลับสูงชัน โดยทั่วไปมีภูเขาสูงชันน้ำฝนอยู่โดยรอบ เมื่อฝนตกน้ำในลำห้วยจะไหลลงสู่แม่น้ำปิงอย่างรวดเร็วและซึมหายไป แหล่งน้ำธรรมชาติที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆมีน้อย ปริมาณฝนตกน้อยมาก ซึ่งเป็นเหตุทำให้ระดับน้ำได้ดินลึก ประชาชนที่อยู่ในนิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล ได้รับการจัดสรรที่ดิน

ประมาณ 5 ไร่ต่อครอบครัว ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้ต่อครอบครัวเฉลี่ย 146,986.00 บาทต่อปี

สำหรับที่ดินที่ภาครัฐเวนคืนจากประชาชน สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำปิง และพื้นที่เนินเขา ลักษณะของดินโดยทั่ว ๆ ไปเป็นดินลูกรัง แหล่งน้ำมาจากแม่น้ำปิงและแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ประชาชนที่อยู่ในที่ดินที่เวนคืนมีที่ดินอยู่อาศัยและทำกิน ประมาณ 7 ไร่ต่อครอบครัว ประกอบอาชีพประมงและเกษตรกรรม มีรายได้ต่อครอบครัวเฉลี่ย 208,411.00 บาทต่อปี

จากการเปรียบเทียบที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรทดแทนให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน ที่นิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล จังหวัดเชียงใหม่ และที่ดินที่ภาครัฐเวนคืนจากประชาชน จะเห็นได้ว่าประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่ภาครัฐเวนคืน สามารถประกอบอาชีพได้ดีกว่าที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรให้ มีจำนวนที่ดินที่ใช้ประกอบอาชีพและมีรายได้ต่อครอบครัวมากกว่าที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรให้ที่นิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินไม่ได้ย้ายไปที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรให้ที่นิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล จังหวัดเชียงใหม่ และยังคงใช้ประโยชน์ที่ดินที่เวนคืนตามเดิม และทำให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินที่ย้ายไปยังที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรให้ที่นิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล จังหวัดเชียงใหม่ ย้ายกลับมายังที่ดินที่ถูกเวนคืนและใช้ประโยชน์ที่ดินที่ถูกเวนคืนตามเดิม

7. สภาพความเป็นจริงในการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ภาครัฐเวนคืนมา การเวนคืนที่ดินของภาครัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศและประชาชนโดยรวม การที่ภาครัฐไม่ได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินตามวัตถุประสงค์ของการเวนคืน และมีการนำที่ดินที่เวนคืนไปใช้ประโยชน์อื่นนอกจากวัตถุประสงค์ของการเวนคืน ปลดปล่อยเลยให้บุคคลอื่นที่ไม่ใช่ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินเข้าใช้ประโยชน์ นอกจากจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนโดยรวมแล้ว ยังทำให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินรู้สึกว่าได้สูญเสียที่ดินทำกิน วัฒนธรรมวิถีการดำรงชีวิตโดยไม่จำเป็นอีกด้วย

จากการวิเคราะห์สาเหตุของความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ ส.ชม.2257 ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในที่ราชพัสดุแปลงดังกล่าว ดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการปกครองดูแลที่ดินที่เวนคืนมาจากประชาชน ควรทำการสำรวจจริงวัดจัดทำแผนที่แสดงแนวเขตที่ดิน บริเวณพื้นที่ที่อยู่สูงกว่าระดับ 260 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ซึ่งสูงกว่าระดับกักเก็บน้ำสูงสุดของเขื่อนภูมิพลที่กำหนดไว้ที่ระดับ 260

เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง เป็นบริเวณพื้นที่ที่ภาครัฐไม่ได้ใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการเวนคืนครั้งนี้ เช่น บริเวณพื้นที่หมู่ที่ 7 หมู่ที่ 10 และหมู่ที่ 15 ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

เมื่อดำเนินการสำรวจรังวัดเรียบร้อยแล้ว หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ตามกฎหมาย ควรเพิกถอนสภาพที่ดินที่เวนคืนเฉพาะส่วนที่ไม่มีการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนที่ดินดังกล่าว จากการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะและโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินที่เวนคืน คืนให้กับประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินที่ไม่ได้ย้ายไปยังที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรให้ที่นิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล จังหวัดเชียงใหม่ หรือทายาท และประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินที่ย้ายไปยังที่ดินที่ภาครัฐจัดสรรให้ที่นิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล จังหวัดเชียงใหม่ และย้ายกลับมายังที่ดินที่ถูกเวนคืน หรือทายาท ซึ่งมีความผูกพันกับที่ดินที่เวนคืนและได้รับความเดือดร้อนจากการเวนคืนที่ดินของภาครัฐ ตามกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุที่มีใช้ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะ พ.ศ.2550 โดยเจ้าของที่ดินที่ถูกเวนคืนหรือทายาทต้องคืนเงินค่าชดเชยการเวนคืนที่ดินให้กับภาครัฐ โดยยกเว้นไม่เรียกเก็บดอกเบี้ยของเงินจำนวนที่ต้องคืนให้ภาครัฐ ซึ่งจะสามารถลดความเดือดร้อนของประชาชนได้จำนวน 449 ครัวเรือน จำนวนประชากร 1,287 คน เป็นการแก้ไขและขจัดปัญหาความขัดแย้งระหว่างภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวให้หมดสิ้นไป

ข้อเสนอแนะดังกล่าวเป็นการนำพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ มาตรา 8 ที่กำหนดว่าการโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุเฉพาะที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะ ให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ ส่วนการโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุอื่นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา 9 ที่กำหนดว่าที่ราชพัสดุเฉพาะที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะ เมื่อเลิกใช้เพื่อประโยชน์เช่นนั้น หรือเมื่อสิ้นสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินแล้ว หรือที่ราชพัสดุที่ทางราชการหวงห้ามไว้และทางราชการไม่ประสงค์จะหวงห้ามอีกต่อไป ให้ถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือที่ดินแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาถอนการหวงห้ามแล้วแต่กรณี โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและให้มีแผนที่แสดงเขต และกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุที่มีใช้ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะ พ.ศ.2550 ข้อ 12 ที่กำหนดว่าการโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุนั้นให้แก่เจ้าของที่ดินที่ถูกเวนคืนหรือทายาท จะกระทำได้เมื่อที่ราชพัสดุดังกล่าวเป็นที่ราชพัสดุที่มีใช้ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะ ที่ได้มาอันเนื่องมาจากการเวนคืน และ

ไม่มีการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืน และให้เรียกเงินคืนจากเจ้าของเดิมหรือทายาทด้วย มาใช้ในการแก้ปัญหา

2. กรณีประชาชนที่ซื้อสิทธิจากผู้ครอบครองเดิมและเป็นผู้ถือครองรายใหม่ในที่ดิน ที่ภาครัฐเวนคืน ก่อนวันที่ภาครัฐมีประกาศเวนคืนที่ดิน ซึ่งถือเป็นผู้ถือครองเดิม ไม่ใช่ผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ เนื่องจากในเวลาซื้อสิทธิครอบครองที่ดินยังไม่ทราบว่ารัฐมีการประกาศเวนคืนที่ดินดังกล่าว เป็นการซื้อสิทธิตามปกติทั่วไป ประชาชนที่ซื้อสิทธิจากผู้ครอบครองเดิมก่อนวันที่ภาครัฐมีประกาศเวนคืนที่ดิน ไม่มีเจตนาบุกรุกหรือฝ่าฝืนกฎหมายหรือประกาศการเวนคืนที่ดินของรัฐ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ตามกฎหมายควรเพิกถอนสภาพที่ดิน จากการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ และโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินที่เวนคืน คืนให้กับประชาชนที่ซื้อสิทธิจากผู้ครอบครองเดิมก่อนวันที่ภาครัฐมีประกาศเวนคืนที่ดิน หรือทายาท ตามกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ โอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุที่มีใช้ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ พ.ศ.2550 โดยประชาชนที่ซื้อสิทธิจากผู้ครอบครองเดิมก่อนวันที่ภาครัฐมีประกาศเวนคืนที่ดินหรือทายาท ต้องคืนเงินค่าชดเชยการเวนคืนที่ดินให้กับภาครัฐ โดยยกเว้นไม่เรียกเก็บดอกเบี้ยของเงินจำนวนที่ต้องคืนให้ภาครัฐ ซึ่งจะสามารถลดความเดือดร้อนของประชาชนที่ซื้อสิทธิจากผู้ครอบครองเดิมก่อนวันที่ภาครัฐมีประกาศเวนคืนที่ดิน และเป็นการแก้ไขและขจัดปัญหาความขัดแย้งระหว่างภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวให้หมดสิ้นไป

3. สำหรับประชาชนที่ซื้อสิทธิจากผู้ครอบครองเดิมและเป็นผู้ถือครองรายใหม่ ในที่ดินที่ภาครัฐเวนคืน หลังจากวันที่ภาครัฐมีประกาศเวนคืนที่ดินแล้ว ถือเป็นผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ ซึ่งไม่มีความผูกพันกับที่ดินที่เวนคืนและไม่ได้รับความเดือดร้อนจากการเวนคืนที่ดินของภาครัฐ ภาครัฐไม่ควรพิจารณาให้สิทธิใดๆแก่ผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ แต่ควรดำเนินการฟ้องขับไล่ตามกฎหมายโดยเคร่งครัด

ข้อเสนอแนะดังกล่าวเป็นการนำแนวทางแก้ไขปัญหการบุกรุกที่ราชพัสดุของกรมธนารักษ์ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดหาประโยชน์ในที่ราชพัสดุ พ.ศ.2552 ข้อ 44 ที่กำหนดว่าการใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุโดยละเมิดให้ฟ้องขับไล่และเรียกค่าเสียหาย มาใช้ในการแก้ปัญหา

4. ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนตามแนวทางข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3 ภาครัฐควรจัดทำโครงการประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้นำชุมชน และประชาชนที่อยู่ในที่ดินที่เวนคืน เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคประชาสังคมในพื้นที่

และประชาชนที่อยู่ในที่ดินที่เวนคืน ควรมีการดำเนินการแก้ไขปัญหความขัดแย้งตามแนวทางข้างต้นร่วมกัน เพื่อให้ปัญหความขัดแย้งที่มีอยู่หมดสิ้นไปอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะดังกล่าวเป็นการนำกระบวนการจัดการความขัดแย้งตามแนวคิดของ Kenneth W. Thomas และ Ralph H. Kilmann (1987) มาใช้ในการแก้ปัญหา โดยประเด็นของกระบวนการจัดการความขัดแย้ง Kenneth W. Thomas และ Ralph H. Kilmann (1987) เสนอว่าแบบพฤติกรรมที่อาจแสดงออกเมื่อมีความขัดแย้ง ได้แก่ การร่วมมือ (Collaboration) เป็นการแสดงพฤติกรรมการมุ่งเอาชนะในระดับสูงและแสดงพฤติกรรมร่วมมือในระดับสูงด้วย เป็นการมุ่งเอาชนะและในขณะเดียวกันก็ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่มุ่งจะให้เกิดความพอใจทั้งแก่ตนเองและบุคคลอื่น และควรจะใช้วิธีการนี้เมื่อ (1) ต้องการหาวิธีการที่ดีกว่าในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง เมื่อแนวคิดทั้งสองฝ่ายมีความสำคัญมากกว่าที่จะประนีประนอมกันได้ (2) เมื่อเราต้องการที่จะเรียนรู้ เช่น การทดสอบจุดยืนของเราเองหรือเพื่อต้องการที่จะเข้าใจความคิดเห็นของผู้อื่น (3) เพื่อต้องการผสมผสานความคิดเห็นที่ดีของทุกฝ่ายเข้าด้วยกัน เพื่อจะได้วิธีที่ดีกว่าในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง (4) เพื่อให้คนทั้งหลายมีความผูกพันต่อกันโดยผนึกความต้องการของคนทั้งหลายให้เป็นมติเอกฉันท์ (5) เพื่อที่จะประสานความรู้สึกไม่ดีต่อกันระหว่างบุคคล

ข้อเสนอแนะดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัยของครุฑิ จงประสิทธิ์กุล (2544) เรื่องความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ป่าไม้กับชุมชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ กรณีศึกษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาหัง ที่เสนอแนวทางการลดความขัดแย้งในชุมชน คือ การจัดการทรัพยากรที่สถานประโยชน์ระหว่างรัฐกับชุมชน โดยการส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้และร่วมตัดสินใจใช้ทรัพยากร ด้วยการนำแนวความคิดการกระจายอำนาจไปสู่ชุมชน ให้ชุมชนได้ตัดสินใจจัดการทรัพยากรป่าไม้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของพิเชษฐ์ ทับแก้ว (2553) เรื่อง การศึกษาสาเหตุ ผลกระทบและแนวทางการบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในชุมชน กรณีศึกษาคำบลหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ที่เสนอว่าในการจัดการความขัดแย้งผู้นำท้องถิ่นและคนในชุมชนต้องร่วมมือกันใช้ภูมิปัญญาที่เกิดจากการรับรู้ การเรียนรู้ ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำมาใช้ในการจัดการความขัดแย้งในชุมชนที่เกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นไปในรูปแบบของการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ซึ่งสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้อย่างแท้จริง และการแก้ไขความขัดแย้ง อาจทำได้โดยการใช้อำนาจ การประนีประนอม และการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอัจฉราพร พิบูลย์สมบัติ (2548) เรื่อง เทคนิคการแก้ไขความขัดแย้งโดยใช้หลักสันติวิธี ศึกษากรณีผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาไทย ที่เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชน ได้แก่การเปิดโอกาสให้ประชาชนเป็นผู้ร่วม

ตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา ร่วมกับภาครัฐ การเจรจาและการยอมรับ โดยสันติวิธี และการประนีประนอม

ข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับเงินค่าชดเชยการเวนคืนที่ดินที่เจ้าของที่ดินที่ถูกเวนคืนหรือทายาทต้องคืนให้กับภาครัฐ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ในการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินคืนให้กับเจ้าของที่ดินที่ถูกเวนคืนหรือทายาท นำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้ในการกำหนดเงินค่าชดเชยการเวนคืนที่ดินที่เจ้าของที่ดินที่ถูกเวนคืนหรือทายาทต้องคืนให้กับภาครัฐต่อไป
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางที่สนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนที่ถือครองที่ดินของรัฐ ยินยอมเช่าที่ดินที่ถือครองกับทางราชการ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาประชาชนถือครองที่ดินของรัฐอย่างเป็นรูปธรรม และใช้เป็นตัวแบบในการแก้ไขปัญหาประชาชนถือครองที่ดินของรัฐแปลงอื่นต่อไป
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดแนวเขตในการเวนคืนที่ดินจากประชาชน การกำหนดเงินค่าชดเชยการเวนคืนที่ดิน การกำหนดบริเวณที่ดินและจำนวนเนื้อที่ที่ดินที่ภาครัฐจะจัดสรรทดแทนให้ประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน วิธีการดำรงชีวิตของประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดินที่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อประชาชนที่ถูกเวนคืนที่ดิน เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ประกอบการกำหนดนโยบายการเวนคืนที่ดินของภาครัฐในพื้นที่อื่นต่อไป